Mindenszentek Boldog vagy? 2026

Testvéreim! Köszöntelek Benneteket **Mindenszentek** ünnepén: ***Jézus legyen veletek!***

Ritkán vagyunk együtt ily módon ezen az ünnepen, mert sokan a szeretteik sírját látogatják ekkor. A Mindenszentek ugyanis gyakorlatilag a **Halottak napja** lett, noha ez a naptárban november 2-án van. Egyébként a két nap össze is tartozik, hisz úgy tanultuk, hogy a szentek azok a halottak, akik a mennyországba jutottak.
Ma már tudjuk, hogy **szent** az, aki a szeretetet hősi fokban gyakorolja. Ez pedig lehet egy megtérő bűnös is. A megtérés a **bűnbánattal** kezdődik… ***Bánjuk meg bűneinket!…*** A folytatás a **köszönettel** folytatódik.

Ének: Kyrie… Gloria…

Imádkozzunk! Istenünk, aki a **boldogságra** teremtettél minket, és mi egész életünkben ezt a boldogságot hajszoljuk; jó, ha néha megcsap a halál szele minket, mondjuk a temetőben a sírok között bolyongva. Add, hogy tudjunk szembe nézni önmagunkkal, és számot vetni a mi boldogságvágyunkkal, aki élsz és szeretsz…

Evangélium (Mt 5, 1-12)

Amikor meglátta a sokaságot, felment a hegyre, és miután leült, tanítványai odamentek hozzá. Ő pedig megszólalt, és így tanította őket: Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa. Boldogok, akik sírnak, mert majd vigasztalást nyernek. Boldogok a szelídek, mert örökül kapják majd a földet. Boldogok, akik éhezik és szomjazzák az igazságot, mert majd eltelnek vele. Boldogok az irgalmasok, mert irgalomban lesz részük. Boldogok a tiszta szívűek, mert majd meglátják Istent. Boldogok, akik békét teremtenek, mert Isten fiainak hívják majd őket. Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek titeket, és mindenféle rosszat hazudnak rólatok. Örüljetek és ujjongjatok, mert jutalmatok bőséges a mennyekben, hiszen így üldözték a prófétákat is előttetek!

Emlékezzünk **halottainkra** és nézzünk szembe **boldogságra** vágyó önmagunkkal.

1) Halottak

Nem tudom, Ti hogy vagytok ezzel a **Halottak napjával.** Van, aki csak egy nagy üzletet lát benne a virágárusok számára. Van, aki a kampány jelleget kifogásolja, hogy egy évben egyszer csinálunk egy nagy közös emlékezést, aztán letudva van a dolog a következő évig. **Michel Quoist: *„Dani naplójából”*** maradt meg bennem a kamasz fiú értetlensége, hogy mire jó kimenni a temetőbe és eldarálni egy ***Miatyánkot,*** aztán gyerünk haza, menjünk a dolgunk után. Kérdem, tényleg mire jó? Otthon is lehet imádkozni. De van még egy szempont: kimegyünk a temetőbe, rendbe tesszük a sírt, virágot teszünk rá, és koszorút, mécsest, mert hát mit szólnak mások, ha a mindenszenteki gyertyafényes temetőben csak a mi sírunk gazos, virágnélküli és fénytelen. Sokan megoldják a dolgot úgy, hogy ők nem hagynak az utódoknak ilyen terhet, meghagyják nekik, hogy haláluk után *hamvasszák* el és szórják szét hamvaikat. *Mi bokros érvet* is felhozhatunk a halottak napja ellen, hiszen Jézus mondta: ***”Hagyd a holtakra, hadd temessék halottaikat, te menj és hirdesd Isten országát!”*** (Lk 9,40)

Megvallom, szinte minden felhozott ellenérvben van valami igazság. Mégis egy haszna biztosan van ennek a napnak: *felrázza a lelkiismeretemet*. Akik most haltak meg azokra könnyű emlékezni. De a korábban elhunytakra ki emlékszik?

Szégyellem magam, hogy idő múltával egyre kevesebbet gondolok a szüleimre, az elhunyt közel álló testvérekre, barátokra, és többet az öcsémre, aki hét éve halt meg. Tudom, így lesz ez velem is, mindnyájunkkal. De nem ezért említem. Ez az évi egyszeri kampány-ünnep legalább megállít egy percre, felrázza a lelkiismeretemet, hogy hálával tartozom, és nem szakadhat meg szeretteimmel a halál után sem a szeretetkapcsolatom.

2) Boldogok

Az egyházi szentté avatásban magát a szentté avatást a **boldoggá avatás** előzi meg. Egy csodát kell bizonyítani, és akkor már boldognak tisztelhetjük pl. az elhunyt pápát (gyorsított eljárásban), vagy éppen *Teréz anyát*. De boldog ember volt-e a boldoggá avatott? Teréz anya naplójából félelmetes dolog derült ki. Egész életében Isten létének kérdése kínozta, hogy nem felel neki az Isten. Ennek ellenére olyan hősiesen gyakorolta a szeretetet, hogy a világ csodájává lett.
És most itt van a mindenszenteki evangélium – a hegyi beszédben – **a nyolc boldogság**. A legképtelenebb alkotmány, ami létezett a földön. Magyarázzák is nyakra-főre, ki is magyarázzák, be is magyarázzák. Mi az *Evangélium közepének* tartjuk, Jézus egész küldetése **Magna chartájának** (Nagy Szabadságlevél) gondoljuk. Benne ott rejlik a hármas eszmény és a jézusi Út. Mi hogyan magyarázzuk magunk számára a nyolc boldogságot?

3) Teszt

Egyszer valakivel orvosi dolgokról beszéltünk. (Sok valakivel!) Akire gondolok, az különös dolgot mondott. A váróteremben a falra függesztett plakáton a *depresszió* ismérvei voltak kitéve. Éppen *nyolc ismérv.* Az illető nevetve mondta, hogy a nyolc közül hat rá is érvényes. Hát ez adta az ötletet, hogy **tesztként** használjam fel ezt a nyolc boldogságot.

Az evangéliumi nyolc mondatból kiszűröm a lényeges *nyolc szót*, mit sem törődve a körítéssel, és azt kérdezem: ez boldogít? A nyolc szó: **1. Szegénység, 2. Sírás, 3. Éhezés, 4. Üldözés, 5. Szelídség, 6. Irgalmasság, 7. Békességteremtés, 8. Tisztaszívűség.**

Az **első négyet** egy kalap alá véve megállapítom, a ***józan*** eszemet használva, hogy egyik sem boldogít. Sem a szegénység, sem a sírás, sem az éhezés, sem az üldözés! Ha ***bokros*** eszemet használom, akkor jól megmagyarázva a dolgot boldognak kellene lennem ezektől a csapásoktól. A magyarázat így hangzik: boldog vagyok, ha attól vagyok *szegény*, mert adok; ha azért *éhezek*, mert megosztom a kenyerem másokkal; ha azért vagyok *szomorú,* mert a mindenki cselédjének tartanak; és ha azért *üldöznek,* mert megtagadom az erőszakot. Sajnos még így sem nagyon tudok ugrálni örömömben!

A **másik négy** dolog elvileg boldogíthat. Csakhogy nem igazán kenyerem a *szelídség,* pillanatok alatt begurulok, vagdalkozok. Az *irgalmasság* is vágyálom, mert irgalmatlanul az Isten nyilát kívánom az igazságtalanságot elkövetőkre, akár velem, akár másokkal kegyetlenek. A *békességteremtést* úgy képzelem el, hogy jól az orra alá dörgölöm a veszekedőknek a bűnüket, aztán utána szedhetem a lábam, mert mindkét fél rám fog rontani. A *tisztaszívűség* a zsidó szóhasználatban a tiszta gondolkodásra vonatkozik. Kérdés, mennyire tiszta a gondolkodásom? No, már most, hogy lehetek én boldog! Ha az orvosi váróteremben képzelem magam, akkor a nyolcas teszt közül hány boldogság illik rám?! Egyik se?

4) Tett

A teszt után a **„tettről”** kellene beszélnem, amitől megváltozna a helyzetem. Nem tudom, Ti hogy vagytok ezzel a nyolcas teszttel. De ha nektek is probléma a **boldogság** (hogy a szentségről ne is beszéljünk!), akkor itt valami radikális lépést kellene tennünk.

Utánanéztem a bokorirodalomban a kérdés tudományos megközelítésének, és sajnos csak arra jutottam, hogy ennek „a nyolc boldogságnak értelmezéséről és megvalósíthatóságáról vég nélküli **viták** folynak az idők során. És kétségtelen tény, hogy súlyos nehézségekről van szó, mind szentírás-tudományi, mind lélektani szempontból… Ami az utóbbiakat illeti, az emberi természet ismeretében joggal tehető fel a kérdés, vajon alkalmas-e egyáltalán az ember a **„hegyi beszéd”** magas eszményének megvalósítására…”. Ha így áll a dolog, a legradikálisabb tett az lenne, ha lesöpörnénk az asztalról a témát, és élnénk magunknak boldogan.

Persze lehetne más **megoldás** is. Pl. az, hogy ne keverjük a szezont a fazonnal, a vasutat a Kossuthtal és az örömöt a boldogsággal. Vagyis az *érzékek* izgalmát a *lélek békéjével*. Aztán fel kellene fognunk, hogy miről van szó. Ugye, majomból emberré válni nem lehetett kis feladat, így emberből *istengyermekekké* válni sem lehet egyszerű dolog. Ezen kívül a nyolc boldogság szónokának volt még egy kínos és meg sem értett mondta, ami így hangzik: ***„Az Isten Országa erőszakot szenved, és az erőszakosak ragadják el”*** (Mt 11,12). Ez az önző, önmagunk ellen való „erőszakot” jelenti, amely túlmegy a szavakon és a tettek mezejére lép. Ugyancsak Jézus szava: ***„Nem mindaz, aki mondja Uram, Uram, megy be a mennyek országába, hanem csak aki mennyei Atyám akaratát cselekszi.”*** (Mt 7,21). Nem a bódult hallelujázás, hanem a kemény **szeretettörvény** teljesítése vezethet a lelkiismeret mindent felülmúló **békéjéhez**. (Amit azért számtalanszor megtapasztalhattunk a házasságban, a családban, a barátságban, a közösségben stb.). Tudjuk, hogy aki az Istentől kapott szeretetképességet hűségesen kamatoztatja, annak szól a belső hang: ***„Jól van, te hűséges, derék szolga, mivel a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be Urad örömébe*** (Mt 25,21). Az Isten öröme, a lélek öröme az igazi **boldogság**. Ezt értette meg annak idején az örömöt hajszoló nagy zseni, **Ágoston** is, aki a „Vallomásokban” leírja: ***„Nyugtalan a mi szívünk mindaddig, amíg meg nem nyugszik benned, Istenünk!”.*** Van tehát esély a **boldogságra,** a tökéletes boldogságra is!

--- Testvéreim! Mindenszentek estéjén ragyognak a temető fényei. A nagy halottak napi kampány csúcsprodukciójából is kiolvashatunk valamit: a **túlvilági fényeket is** és üzenetet arról, hogy ***„akik érteni tudnak, ragyogni fognak, mint a fénylő égbolt… és tündökölnek örökkön örökké, miként a csillagok”*** (Dán 12,2-3).

[*Kovács László elmélkedése elhangzott 2026. november 1-jén a Bokorportán, online csatlakozási lehetőséggel.*]

A Bokor Nagytábor emlékszobájában elhelyezett „Kavicsok”